فَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ وَ هُوَ مُؤْمِنٌ فَلاَ كُفْرَانَ لِسَعْيهِ وَ إِنَّا لَهُ كَاتِبُونَ (94) وَ حَرَامٌ عَلَى قَرْيَةٍ أَهْلَكْنَاهَا أَنَّهُمْ لاَ يَرْجِعُونَ (95) حَتَّى إِذَا فُتِحَتْ يَأْجُوجُ وَ مَأْجُوجُ وَ هُمْ مِنْ كُلِّ حَدَبِ يَنْسِلُونَ (96) وَ اقْتَرَبَ الْوَعْدُ الْحَقُّ فَإِذَا هِيَ شَاخِصَةٌ أَبْصَارُ الَّذِينَ كَفَرُوا يَا وَيْلَنَا قَدْ كُنَّا فِي غَفْلَةٍ مِنْ هٰذَا بَلْ كُنَّا ظَالِمِينَ (97) إِنَّكُمْ وَ مَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ حَصَبُ جَهَنَّمَ أَنْتُمْ لَهَا وَاردُونَ (98) لَوْ كَانَ هٰؤُلاَءِ آلِهَةً مَا وَرَدُوهَا وَ كُلٌّ فِيهَا خَالِدُونَ (99) لَهُمْ فِيهَا زَفِيرٌ وَ هُمْ فِيهَا لاَ يَسْمَعُونَ (100) إِنَّ الَّذِينَ سَبَقَتْ لَهُمْ مِنَّا الْحُسْنَى أُولِئِكَ عَنْهَا مُبْعَدُونَ (101) لا يَسْمَعُونَ حَسِيسَهَا وَ هُمْ فِي مَا

اشْتَهَتْ أَنْفُسُهُمْ خَالِدُونَ (102) لاَ يَحْزُنُهُمُ الْفَزَعُ الْأَكْبَرُ وَ تَتَلَقَّاهُمُ الْمَلاَئِكَةُ هَٰذَا يَوْمُكُمُ الَّذِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ (103) يَوْمَ نَطْوِي السَّمَاءَ كَطَيِّ السِّجِلِّ لِلْكُتْبِ كَمَا بَدَأْنَا أَوَّلَ خَلْقِ نُعِيدُهُ وَعْداً عَلَيْنَا إِنَّا كُنَّا فَاعِلِينَ (104) وَ لَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزَّبُورِ مِنْ بَعْدِ الذِّكْرِ أَنَّ الْأَرْضَ يَرِثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ (105) إِنَّ فِي هٰذَا لَبَلاَغاً لِقَوْمِ عَابِدِينَ (106) وَ مَا أَرْسَلْنَاكَ إِلاَّ رَحْمَةً لِلْعَالَمِينَ (107) قُلْ إِنَّمَا يُوحَى إِلَى أَنَّمَا إِلَّهُ كُمْ إِلَّهُ وَاحِدٌ فَهَلْ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ (108) فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ آذَنْتُكُمْ عَلَى سَوَاءٍ وَ إِنْ أَدْرِي أَ قَرِيبٌ أَمْ بَعِيدٌ مَا تُوعَدُونَ (109) إِنَّهُ يَعْلَمُ الْجَهْرَ مِنَ الْقَوْلِ وَ يَعْلَمُ مَا تَكْتُمُونَ (110) قَالَ

رَبِّ احْكُمْ بِالْحَقِّ وَ رَبُّنَا الرَّحْمَٰنُ الْمُسْتَعَانُ عَلَى مَا تَصِفُونَ (112)

Whoever works any act of righteousness and has faith,- His endeavour will not be rejected: We shall record it in his favour. But there is a ban on any population which We have destroyed: that they shall not return, until the Gog and Magog (people) are let through (their barrier), and they swiftly swarm from every hill. Then will the true promise draw nigh (of fulfilment): then behold! The eyes of the unbelievers will fixedly stare in horror: "Ah! Woe to us! We were indeed heedless of this; nay, we truly did wrong!" Verily ye, (unbelievers), and the (false) gods that ye worship besides Allah, are (but) fuel for Hell! To it will ye (surely) come! If these had been gods, they would not have got there! But each one will abide therein. There, sobbing will be their lot, nor will they there hear (aught else). Those for whom the good (record) from Us has gone before, will be removed far therefrom. Not the slightest sound will they hear of hell: what their souls desired, in that will they dwell. The great terror will bring them no grief: but the angels will meet them (with mutual greetings): "This is your day,- (the day) that ye were promised." The day that We roll up the heavens like a scroll rolled up for books (completed),- even as We produced the first creation, so shall We produce a new one: a promise We have undertaken: truly shall We fulfil it. Before this We wrote in the psalms, after the message (given to Moses): My servants the righteous, shall inherit the earth." Verily in this (Quran) is a message for people who would (truly) worship Allah. We sent thee not, but as a

mercy for all creatures. Say: "What has come to me by inspiration is that your Allah is one Allah: will ye therefore bow to His will (in Islam)?" But if they turn back, Say: "I have proclaimed the message to you all alike and in truth; but I know not whether that which ye are promised is near or far. "It is He Who knows what is open in speech and what ye hide (in your hearts). "I know not but that it may be a trial for you, and a grant of (worldly) livelihood (to you) for a time." Say: "O my Lord! judge Thou in truth!" "Our Lord most gracious is the one whose assistance should be sought against the blasphemies ye utter!"

پھر جو نیک عمل کرے گا،اِس حال میں کہ وہ مومن ہو، تواس کے کام کی ناقدری نہ ہو گی،اوراُسے ہم لکھر ہے ہیں-اور ممکن نہیں ہے کہ جس بستی کو ہم نے ہلاک کردیاہووہ پھریلٹ سکے۔ یہاں تک کہ جب باجُوج وماجُوج کھول دیے حائیں گے اور ہربلندی سے وہ نکل پڑیں گے اور وعدہ ہر حق کے پوراہونے کا وقت قریب آگئے گا-تو بکا یک اُن لو گوں کے دیدے پھٹے کے پھٹے رہ جائیں گے جنہوں نے کفر کیا تھا۔ کہیں گے "ہائے ہماری کم بختی، ہم اِس چیز کی طرف سے غفلت میں پڑے ہوئے تھے، بلکہ ہم خطاکار تھے"۔ بے شک تم اور تمہارے وہ معبُود جنہیں تم یو جتے ہو، جہنّم کاایند ھن ہیں، وہیں تم کو جاناہے۔ا گریہ واقعی خداہوتے تووہاں نہ جاتے -اب سب کوہمیشہ اسی میں رہناہے -وہاں وہ

پھنکارے ماریں گے اور حال ہیہ ہو گا کہ اس میں کان پڑی آ واز نہ سنائی دے گی۔ رہے وہ لوگ جن کے لیے ہماری طرف سے بھلائی کا پہلے ہی فیصلہ ہو چکا ہوگا، تو وہ یقبیناًاُس سے دُورر کھے جائیں گے ،اس کی سر سراہٹ تک نہ سُنیں گے -اور وہ ہمیشہ ہمیشہ اپنی من بھاتی چیزوں کے در میان رہیں گے،وہانتہائی گھبراہٹ کا وقت اُن کوذرایریشان نہ کرے گا،اور ملا نکہ بڑھ کراُن کوہاتھوں ہاتھ لیں گے کہ " یہ تمہاراوہی دن ہے جس کاتم سے وعدہ کیاجاتا تھا-"وہ دن جبکہ آسان کو ہم یوں لیبیٹ کرر کھ دیں گے جیسے طومار میں اور اق لپیٹ دیے جاتے ہیں۔جس طرح پہلے ہم نے تخلیق کی ابتدا کی تھی اُسی طرح ہم پھراُس کا اعادہ کریں گے۔ یہ ایک وعدہ ہے ہمارے ذہبے ،اور بیر کام ہمیں بہر حال کرناہے -اورزَ بور میں ہم نصیحت کے بعد بہ لکھ چکے ہیں کہ زمین کے دارث ہمارے نیک بندے ہوں گے-اِس میں ایک بڑی خبر ہے عبادت گزار لو گوں کے لیے-اپے نبیٌّ، ہم نے تو تم کود نیاوالوں کے لئے رحمت بناکر بھیجاہے -اِن سے کہو "میر بے پاس جو وحی آتی ہے وہ یہ ہے کہ تمہاراخداصر ف ایک خداہے، پھر کیاتم سراطاعت جھکاتے ہو؟''ا گروہ منہ بھیریں تو کہہ دو کہ '' میں نے علی الاعلان تم کو خبر دار کر دیاہے۔

اب یہ میں نہیں جانتا کہ وہ چیز جس کا تم سے وعدہ کیا جارہا ہے قریب ہے یادُور۔
اللہ وہ با تیں بھی جانتا ہے جو باآ وازبلند کہی جاتی ہیں اور وہ بھی جو تم چھپا کر کرتے
ہو۔ میں تو یہ سمجھتا ہوں کہ شاید یہ (دیر) تمہارے لیے ایک فتنہ ہے اور تمہیں
ایک وقت خاص تک کے لیے مزے کرنے کا موقع دیا جارہا ہے۔ آخر کارر سول گنے کہا کہ "اے میرے رب، حق کے ساتھ فیصلہ کردے، اور لوگو، تم جو باتیں
بناتے ہواُن کے مقابلے میں ہمار ارب رحمان ہی ہمارے لیے مدد کا سہار اہے۔

फिर जो नेक अमल करेगा, इस हाल में कि वह मोमिन हो, तो उसके काम की नाक़द्री न होगी, और उसे हम लिख रहे हैं | और मुमिकन नहीं है कि जिस बस्ती को हमने हलाक कर दिया हो वह फिर पलट सके | यहाँ तक कि जब याजूज व माजूज खोल दिए जाएँगे और हर बलन्दी से वे निकल पड़ेंगे और वादए-बरहक़ के पूरा होने का वक़्त करीब आ लगेगा तो यकायक उन लोगों के दीदे फटे के फटे रह जाएँगे जिन्होंने कुफ़ किया था | कहेंगे, "हाय हमारी कमबख्ती, हम इस चीज़ की तरफ़ से ग़फ़लत में पड़े हुए थे, बल्कि हम ख़ताकार थे | बेशक तुम और तुम्हारे वे माबूद जिन्हें तुम अल्लाह को छोड़कर पूजते हो, जहन्नम का ईंधन हैं, वहीं तुमको जाना है | अगर ये वाक़ई ख़ुदा होते तो वहाँ न जाते | अब सबको हमेशा उसी में रहना है | वहाँ वे फुंकारे मारेंगे और हाल यह होगा कि उसमें कान पड़ी आवाज़ न सुनाई देगी | रही वे लोग जिनके लिए हमारी तरफ़ से भलाई का पहले ही

फ़ैसला हो चुका होगा, तो वे यक़ीनन उससे दूर रखे जाएँगे, उसकी सरसराहट तक न स्नेंगे और वे हमेशा-हमेशा अपनी मनभाती चीज़ों के दरमियान रहेंगे, वह इन्तिहाई घबराहट का वक्त उनको ज़रा परेशान न करेगा और मलाइका बढ़कर उनको हाथों-हाथ लेंगे कि "यह त्म्हारा वही दिन है जिसका त्मसे वादा किया जाता था |" वह दिन जबिक आसमान को हम यूँ लपेटकर रख देंगे जैसे तूमार में औराक़ लपेट दिए जाते हैं | जिस तरह पहले हमने तखलीक़ की इबतिदा की थी उसी तरह हम फिर उसका इआदा करेंगे | यह एक वादा है हमारे ज़िम्मे, और यह काम हमें बहरहाल करना है | और ज़बूर में हम नसीहत के बाद यह लिख चुके हैं कि ज़मीन के वारिस हमारे नेक बन्दे होंगे | इसमें एक बड़ी ख़बर है इबादतगुज़ार लोगों के लिए | ऐ नबी, हमने तो त्मको द्नियावालों के लिए रहमत बनाकर भेजा है | उनसे कहो, "मेरे पास जो वहय आती है वह यह है कि त्म्हारा ख़ुदा सिर्फ़ एक ख़ुदा है, फिर क्या तुम सरे-इताअत झुकाते हो?" अगर वे मुँह फेरें तो कह दो कि "मैंने अलल-एलान त्मको ख़बरदार कर दिया है | अब यह मैं नहीं जानता कि वह चीज़ जिसका तुमसे वादा किया जा रहा है क़रीब है या दूर | अल्लाह वे बातें भी जानता है जो ब-आवाज़े-बलन्द कही जाती हैं और वे भी जो त्म छिपाकर करते हो | मैं तो यह समझता हूँ कि शायद यह (देर) तुम्हारे लिए एक फ़ितना है और त्म्हें एक वक्ते-ख़ास तक के लिए मज़े करने का मौक़ा दिया जा रहा है |" (आख़िरकार) रसूल ने कहा, "ऐ मेरे रब, हक़ के साथ फ़ैसला कर दे, और लोगो, त्म जो बातें बनाते हो उसके म्क़ाबले में हमारा रब्बे-रहमान ही हमारे लिए मदद का सहारा है |"